

Kakor obupno je pak bilo njegovo položnje, vendar je bilo njegovo vedenje hitro in določno; nevarno žuganje z oboroženo roko

Naši so zasedli Bjelino, kjer so bili od deputacije tega trdnega mesta pozdravljeni.

Operacije proti Livnu so se začele.

Iz Carigrada se poroča v „Pol. Corr.“, da so najnovejše zmage naše vojske v Bosni naredile na sultana tak močan vtis, da se pričakuje, ka bode sultan skoro brezpogojno podpisal konvencijo z Avstrijo. Torej še zdaj straši ta neumna konvencija s Turčijo!

Iz Dubrovnika se javlja, da v vsej dolini ob Neretvi nij nobenega vstaša več. Cesta mej Mostarom in Sarajevim je prosta, tako, da potniki lahko potujejo.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja, 20. septembra.)

(Konec.)

Po govoru dr. Zarnikovem vstane dr. Bleiweis: Dr. Zarnik nam je v svojem govoru pokazal, da je tudi pri volitvah v kupčijsko zbornico bila c. kr. birokracija pravi „regens chori“. Jaz bodem navel samo jeden slučaj, kateri pa dosta osvitljuje, s kakimi malovrednimi sredstvi so c. kr. okrajni glavarji in sploh c. kr. uradniki pri teh volitvah sodelovali, da je nemškutarska ali vladna stranka zmagala. Na Trati blizu Loke je župan z imenom Jarnej Šraj, zvest privrženik kranjskega okrajnega glavarja g. Derbiča. Šraj je bil g. Derbiču po naročilu poslal vse neizpolnene volitvenice. Pri dveh po ženskah podpisanih volitvenicah pa je manjkalo podpisa poslovodje kuptije. Mej nenavzočnostjo župana pa pride od okrajnega glavarstva kranjskega uradno, s številko zaznamovano pismo, ki je nosilo pečat „c. kr. okrajnega glavarstva v Kranji“, in je imelo napis: „sehr dringend“. To pismo pride prvemu svetovalcu občine Trate v roko, kateri, ko vidi napis, da je „silno“, pismo odpre. Najde v njem dve volitvenici in pismo okrajnega glavarja g. Derbiča, v katerem g. županu Šraju naroča, naj poskrbi pri teh dveh ženskah podpis dveh voditeljev njine kuptije, da pa se mu nij treba dosti truditi, da naj le dobi na cesti kje „irgend einen mann“. Meni je prišlo to pismo v roke in jaz sem je razglasil. Vsak bi bil mislil, da bode g. c. kr. okrajni glavar Derbič prišel „wegen missbrauch der amts-gewalt“ v disciplinarno preiskavo. A kaj še! Pri nas se brigajo c. kr. uradi toliko za postavo, kot za lanski sneg; zgodilo se je ravno narobe, prvi občinski svetovalec, ki je „silno“ pismo g. Derbiča

odprl, za kar je pravico imel, on je prišel v preiskavo. Potlej naj pa še kdo reče, da pri nas pravica velja!

Deželni predsednik vitez Kallina, kateremu je g. grof Chorinsky mej govorom dr. Zarnika sproti prestavljal, kar je govornik rekel, pravi, da o volitvah za kupčijsko zbornico nema deželni zbor nič razsojati, kajti to je storil že kupčijski minister (Bauhans!) ki je odgovoril na interpelacijo grofa Hohenwarta v tej zadevi in takrat proglasil volitev kupčijske zbornice kot „res judicata“.

Poročevalec Dežman prežvekuje ravno to kar je rekel deželni predsednik. Faktično nič ne odgovori, ker — se ne da nič odgovarjati.

Volitev dveh poslancev kupčijske in obrtne zbornice se potem od večine potrdi.

Poročevalec Dežman poroča o volitvi velikega posestva.

Poslanec grof Barbo ugovarja proti volilnej pravici Vestenecka in Tauffererja, ker sta uže v Trebnjem volila kot volilna moža. Ko je bil on svoj čas volilec v Trebanjskem okraju, vprašal je deželno vladu ali sme brez škode njegove volilne pravice v velikem posestvu biti, zanimalo se mu je, da ne.

Vesteneck pravi, da v postavi le stoji, da sme vsak volilec za sebe samo enkrat voliti. On in Taufferer pa sta volila le kot mandatarja občin, ki so ju volile.

Poslanec Klun ugovarja mnenju Vestenecka kajti §. 16 deželnega volilnega reda zahteva, da ima vsak, kdor voli aktivno tudi pasivno volilno pravico.

Volitve velikega posestva se potem odobre.

V verifikacijski odsek se volijo: Dr. Poklukar, Pakič, Detela, dr. Schrey, Ledenik, dr. Langer, vitez Gariboldi.

V občinski odsek: Pfeifer, Kobler, Lavrenčič, vitez Vesteneck, dr. Deu, Hočever in grof Thurn.

Poročilo deželnega odbora o svojem delovanju izroči se dotičnemu odseku.

Poročilo deželnega odbora, da se ustanovi novo stalno mesto tehnika pri deželnem odboru, in da se poboljša plača adjunktu deželne vino in sadjerejske šole v Slapu, izroči se finančnem odseku.

O prošnji slovenskega učiteljskega društva predlaga deželni odbor, naj se želja slovenskega učiteljskega društva za privolitev funkcijskih doklad po vseh jednorazrednih ljudskih šolah v najmanjšem znesku 25 glđ. ne usliši, s pomislekom, da sedaj obstoječa do-

ložba nema v sebi nikake krivice proti učiteljskemu stanu, dalje z ozirom na to, da so se v prejšnjih letih uže izboljšale plače po mnogih ljudskih šolah kranjskih, kakor tudi glede poznejše preobložitve normalnega šolskega zaklada vsled prirastka službenih doklad in vedno se množetih zahtev učiteljskega pokojniškega zaklada.

Poslanec vitez Vesteneck priporoča naj se prošnja izroči finančnemu odseku, kateri bode itak razgovarjal v enakej uravnavi učiteljskih plač. Morda če prav finančni odsek kaj določnega ne sklene, bode vendar deželnemu odboru dal kake vodila na roke da se o stvari kaj storiti more.

Dr. Zarnik podpira ta predlog. Deželni odbor je le zaradi slabega denarnega stanja dežele primoran bil staviti omenjeni predlog. Jako pa bode rad glasoval za vsak predlog, kateri bode stanje učiteljstva zboljšal.

Poslanec Dežman o imenu deželnega zbora nasvetuje da se

1. po določbi §. 64. ljubljanskega občinskega reda od 9. junija l. 1850. dovoli, da mestna občina ljubljanska proda krajskeje hranilnici po pogodbi 8. februarja 1878. svojo hišo v Ljubljani v kapucinskem predmestju št. 56 (stara), po novem razvrstitvi števil v Šelenburgovih ulicah št. 4 (nova), ki je v mestnih gruntih bukvalah uknjižena, za 25.000 glđ.

2. Deželnemu odboru se naroči, da pridobi temu sklepu Najvišje potrjenje.

To se brez debate odobri.

Mnogo prošenj občin, naj se njim dovolijo doklade, izroči se občinskemu odseku.

Poslanec Dežman poroča v imenu deželnega odbora, kako ravnati z učitelji in z deželnimi uradniki in služabniki, kadar so mobilizirani in nasvetuje

Slavni deželni zbor naj izvoli ukreniti:

1. Deželnega odbora naredbi in dogovore, kako je postopati, z deželnimi služabniki in ljudskimi učitelji, kateri so zaradi klica k orožju pozvani v vojaško službo, deželni zbor sliši in odobrava.

2. O uradnikih in služabnikih, kateri so za trdno postavljeni v kakšno deželno službo ter se spadajo v reservo ali mej brambovce, naj, ako bodo poklicani v vojaško službo, pripodobno veljajo določila državnega zakona z 22. junija 1878 l., v drž. zak. št. 59.

3. Petoletne službe, katera je ljudskim učiteljem potrebna, predno zaradi službene starosti morejo dobivati dologe k svojej plači

proti tresočej se ženi, pokazalo jej je opasnost — ako bode pomoči kričala; potem pak brzo vrata za soboj pripre le s ključem, ker se nij mislil tu zatvoriti, ampak se je hotel le iznenadenju izogniti — zatakne tudi dveri k stopnicam, posluša še malo časa hrup, ki je iz ceste se slišal, ter si z globokim izdihljajem pogladi dolge mokre lasi s čela.

„Tako,“ — reče na to s posmehavajočim izrazom, ki je njegov obraz pošastno raztegnil, „v tem trenutju sem rešen, a še ne popolnem, — no, tia mia, kaj ne, tako ti dopadem, — da, srček, časi so se izpremenoli, odkar se nijsva videla, — milijonar sem bil pred jedno uro, a bosen skok zblaznelega naredil me je berača; a vendar mi bodeš dala še jedno sklenico vina na up, kaj ne tetika? — Tiho!“ nadaljuje resno, ko je zapazil, da je žena od strahu hotela govoriti, — „tiho, golobičica moja, ne ljubi se mi denes šaliti, a tebi bi tudi nerad kaj žalega storil.“

Pri tem vzame jedno polno sklenico, jej odbije s hrbtiščem svojega noža vrat, ter si napolni jeden kozarec, katere so denes z mize od samega strahu pozabili spraviti.

„Hm,“ reče, ko je do vrha poln kozarec izpraznil in si zopet vina natočil, — „to dobro dé, ter daje žilam nove moči; saj je bila pak uže tudi potreba, ker v resnici, jaz mislim, da je celo gnjezdo na nogah. A zdaj pak na delo — tia mia, nekaj te moram prositi, a moraš me uslišati, — daj mi svoj medast ključ, da bodem lahko šel skozi rumeno čumnato, — vsaj ti je znano, a brzo, carissima, moji sovražniki ne bodo pustili mojega sledu se ohladiti. Ušel sem jim sicer, vrage so me uže imeli jedenkrat na laso, a menim, da me je jeden capin videl, ko sem tu sem zavil, in če se ne motim, slišim te pse uže v sosednej hiši. A meni je malo zato, če najdejo tu kaj moj sled, ti veš amiga mia, da pridem, ako imam le količkaj sreče iz onega rumenega kota lahko

na kraj, katerega si tu še misliti ne morejo, in mej tem, ko me bodo še v tej hiši iskali, odnesel sem jim uže davno pete.“

Akopram jo je pirat sè svojim prihodom preplašil, pozabila je ipak sennora Fosterova v tem trenutku vso plahoto, ker strmela in čudila se je, kako da je tujcu njena skrivnost znana, o katerej je menila, da razen nje nij živemu človeku znana. — Kdo je ta neumljiv človek, ki se je uže prvi večer pri njej tako prostodušno obnašal, kakor da je on gospod, in ki pride zdaj k njej, znan z največjo in jedino skrivnostjo, katero je za se vedno prihranila, ter zahteva od nje pomoči, da bi mu pomagala ubegniti, kakor da bi morala to storiti, a ne, kakor hitro bi jej hrbet pokazal, ga zasledovalcem izročiti. Ali jo pa hoče umoriti, ko bode imel ključ? — Ta misel podila jej je kri ledeno mrzlo nazaj k srcu in plašno ozira se okolo sebe, od katerega kraja bode dobila pomoč, rešitev.

(§. 30 in §. 87 deželnega zakona od 29. aprila 1. 1873, v dež. zak. št. 22.) ne protрга vojaška služba ob sklici k orožju.

4. Dokler se ne zdeli deželen zakon, dotlej se deželni odbor pooblašča, da sme c. kr. deželnemu učilniškemu svetu na razpolago dajati iz normalno-učilniškega zaklada novce, potrebne v to, da se izvrši naredba s 13. julija 1. 1878, v deželnem zak. št. 9., ter da o službah posebnega ozira vrednih sme v podporo doma ostalih obitelji (familiij) na razpologo dajati mu vso učiteljevo plačo in to celo tedaj, kadar izprazneno učiteljevo službo odpravlja namestnik.

5. Vdovam in sirotam taci ljudskih učiteljev, kateri umrjo mej vojaško službo, prihranjena ostane pravica do vse službene pristojbine, kolikor bi je šlo umrlemu možu, ob tem času stopivšemu v pokoj.

Konec seje se oglasi poslanec Hočevár. Iz necega lista, katerega je bil možu napisal Vesteneck, jako slabo in težavno bere, da nij glasov kupoval, da zlasti nij dal 300 gl. za kupovanje volilnih glasov v Metliki, temuč le za požarno stražo. Tudi drugo kar mu je poslanec Navratil o kupovanju glasov očital, odbija. —

Poslanec Navratil: G. Hočevár me kliče na račun zaradi tega, kar sem v zadnji seji o kupovanju glasov povedal, zlasti da je on poslal 300 gold. g. Lampetu. Kar sem izpovedal, pri tem ostanem in to trdim še zdaj, in bodem tudi dokazal. G. Lampe je dal metliškemu županu v pričujočnosti črnomeljskega okrajnega glavarja 300 gold. za kupovanje glasov, z izjavo, da pridejo od g. Hočevarja. Od Janez Črnuglja pa se je volilni glas za 40 gold. kupil. — Poslanec Navratil potem bere sledeči, notarsko legalizirani dokaz:

Izjava!

Jaz podkrižani polnoletni Janez Črnugelj iz Metlike h. št. 123, potrjujem, da je gospod Jožef Lampe, c. kr. uradnik okrajne sodnije v Metliki, pred in mej volitvo poslanca za deželni zbor kranjski dne 10. julija 1877 v Rudolfovem za g. Martina Hočevarja v Kerškem agitiral, od volilcev glasove kupoval, in tudi meni za eno izkaznico 40 gold., štirideset goldinarjev avstr. veljave v gotovem dal in odštel. Metlika dne 11. julija 1877.

kr. Janez Črnugelj
skos Janez Stupar l. r.,
podp. in priča.

Poslovno štev. 4752.

Jaz podpisani c. kr. notar Anton Kupljen

Na njenem prestrašenem obrazu videl je pirat, kaj se godi v njenej duši. A daljno obotavljanje bilo bi zanj postalo opasno, kajti iz sosednje hiše so se zdaj resnično slišali glasovi, in zdaj zdaj bi lahko njegovi nasledovalci potrkali na vrata, katera bi se njihovej moči ne mogla dolgo ustavljati. Hitro in zamolklo torej reče:

„Ne boj se za svoje življenje, carissima, vsaj imam druga sredstva, ki mi bodo tvoje molčanje zagotovila, — čas šemljenja je minol, — za vruga! Beatrice! vedno sem si domišljeval, da me žena, s katero sem uže v takej prijaznosti živel, kakor moreta le mož in žena, ne bi smela tako hitro pozabiti.“

„Sveta mati božja — Lorenzo Fojardo!“ ječi žena zamolklo, ker pirat pomigal jej je svareče s prstom — ter se strmenia ali notranje groze in preplašenosti zgrudi na kolena.

(Dalje prih.)

potrjujem, da je meni osebno poznani Janez Črnugelj iz Metlike h. št. 123 pričujočo izjavo pred menoj vlastnoročno podkrižal.

V Metliki 11. julija 1877 (sedem).

50 kr.

zaslužek . . . 60 kr.
kolek . . . 10 „
Skupaj . . . 70 kr.
plačano.

L. S. Anton Kupljen l. r.,
c. kr. notar.

Prebravši izroči dokument v protokol in pravi:

Da je g. Hočevár metliške požarne straži poslal 300 gold., to je istina, a to je bilo še le po volitvi.

Poslanec Hočevár sramežljivo molči, nemškutarji debelo gledajo in molče.

Seja se potem sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. septembra.

Deset novovoljenih deželnih zborov se je 24. sešlo. Mej temi je najvažnejši češki, kjer so narodni Čehi po dolgej pasiviteti zopet v zbor stopili z izjavo „da pri vseh prejšnjih protestih ostajajo in da ne priznavajo deželnemu zboru, dokler je osnovan na krivičnem volilnem redu, pravice, kaj koli skleniti na škodo avtonomije češkega kraljestva, katera se opira na državne dogovore in na zgodovinske ter naravne pravice, S tem, da, kakor zmirom tako tudi zdaj želimo doseči slog s svojimi češkimi sodeželani na podlogi enakopravnosti in popolnej zagotovljenosti narodnih interesov obeh rodov, stopamo v deželni zbor, da poskusimo, ali bode v njem naše spravljalno mišljenje kak vspeh doseglo in upamo, da bodenj veličanstvo poklicalo može, ki bodo s svojim nepristranskim posredovanjem oni od našega vladarja želeni mir mej narodi naredili, katerega naša država v tem resnem času tako zelo potrebuje.“ — Dr. Riegla v prvi seji nij bilo mej navzočnimi poslanci. — Za podprednika je imenovan od cesarja Klaudy mej Čehi. Prej so govorili o razministru Jirečku, da bode. —

Štajersko-nemški državni poslanec Walterskirchen je bil zbral te dni svoje volilce v Aussee, in jim rekel, da mu je zdaj po okupaciji žal, da je glasoval za kredit 60 milijonov, in da je „zaupanje nekaj tacega, kar avstrijski poslanec ne sme imeti.“

Cesar je šel na Tirolsko k vojaškim vajam. V Innsbuku in drug. so ga slovesno sprejeli.

Vnanje države.

Po nekaterih novinah se je bil glas raznesel, da se zbirajo na italijansko-avstrijske meji Garibaldinci, ki hote v Avstrijo vpasti po starej laškej šegi. Vladna „Italie“ to vest omeče kot neresnično.

Francoska „Republique“ sodi o situaciji: Ne da se tajiti, da je evropski položaj prav nestanovit in da ga kongres nikakor nij tako utrdil, kakor so od kraja rekli. Čas nevarnosti nij še proč, čas ponudeb in izkušnjav morda še menj. Varujmo se torej, kar pa nam ne brani vsem dobro voljo kazati, ki hotè mir ohraniti.

Angleške novine vpijejo naj se Afganistan brž kaznuje, ker nij Angležev sprejel na svojej meji. Ali to nij tako lahko storjeno kako rečeno. Nekaj pa se bode moralo zgoditi, če neče Anglija vse spoštovanje pred Indijci izgubiti, ki so bili priča, kako je bilo angleško poslanstvo ponižano, ko se mu je pot zaprl.

Iz Londona se telegrafira 24. sept. o tem: Iz dobrega vira se javlja, da, ker se je uže prej mislilo, da bode morda emir afganistanški tako sovražno ravnal, dobil je podkralj indijski uže prej nauk, kaj ima storiti. Vmar-

širal še ne bo, ker se bode cela stvar iz Londona vladala ne pa iz Simle; pač pa bode veliko vojsko poslano na afganistanško mejo. — Salisbury bo najprvo Ruse vprašal o namenu njih poslanstva v Afganistanu. — Vse novine sodijo, da je vojska neizogibna.

Vesti iz Nemčije poročajo, da se bode postava zoper socijaliste z malimi izpremembami na zadnje le sprejela. Nemški liberalci so se tudi tu izkazali figa-može. Prej so bili in vpili zoper postavu, ker je neliberalna in nesvobodnostna, zdaj se vladi udajejo. Povsod so jednaki.

Dopisi.

Iz Ptuja 23. septembra. [Izv. dop.] (Po volitvah) Čas vse izpremeni, — pravi pregovor. In to je živa istina. Naši ustavaki-„fortschrittlerji“, ali „privilegirani nemški liberalci“, ali „patentirani Nemci“, popustili so nekoliko svoje jeze, katera s prva nij imela niti kraja niti konca, ker nij bil izvoljen po njih priporočan Kaiserfeld iz Gradca. Režeži so s tolikim trudom iskali za poslanstvo sposobnega moža mej soboj; pa nij ga bilo najti. Izposojevali so si „dohtarje“ iz Gradca, — pa tudi nij šlo. Prav velika škoda je za telegrame, katere so pošiljali v razna nemška glasila, ter so poročali o svojih volilnih shodih, o burnih debatah, — češ, ptujske goske bodo štajerski kapitol rešile. — No, no! To nij mala reč, ako se ptujski „fortschrittsverein“ — mit allem, was darum und daran hängt — pred svetom blamira, ako priporoča kimovcem in nezrelim ljudem svoje kandidate, a neodvisni in zavedni meščanje volijo po svojem najboljem prepričanju someščana za svojega zastopnika v deželnem zboru. Zatorej mora celo „Deutsche Zeitung“ svoje predale uže precej po volitvah s „popravki in opombami“ polniti; mora tudi pri volitvah kmetske skupine propali Trautwetter brce odbijati, in nasproti vedno „kampfberreiten fortschritt-freunden“ svoj „decorum“ varovati. Je to pravi gaudium, in svet vsaj izve, da še nekje na Štajerskem eksistira neko mesto, imenovano Ptuj, v katerem bivajo čudni ljudje — veliki Nemci slovenske krvi — razen par „privandranih“. Kaj bode neki deželni glavar Kaiserfeld porekel, da je ostal njegov sorodnik na cedilu? In kaj še le njegov prijatelj in ptujski častni meščan pl. Waser? Ptujčani so v očeh teh gospodov izgubljeni; mogočni pokrovitelji bodo njim na dalje le hrbet kazali. Kako pa hočejo Ptujčani živeti, ako ne morejo s svetlobo družih se pobahati. — Pa pustimo jezne Ptujčane, ter se vrnimo malo do Ormožanov, Središčanov in Ljutomerčanov. Ti so gotovo boljše volje, in imajo zavest, da so pri volitvah glasovali za moža, ki bode odločno zastopal njih interese, ne oziraje se niti na levo, niti na desno. Mož, pravičen obema narodnostima, izveden v narodnem gospodarstvu, znan s potrebami prebivalstva svojega okraja, vnet za blagor avstrijske domovine, je gotovo bolji poslanec, nego sto od ptujskega „fortschrittsvereina“ diplomiranih ustavakov. — Upamo, da bode bodočnost resničnost te trditve pokazala.

O volitvah kmetske skupine 12. t. m. nihče več ne govori. Se ve da, tu nima naša „Nemci“ več polja za svoje „blagonosno“ delovanje. Prišli so do spoznanja, da naši kmetje ne marajo niti nemških grofov, niti okrajnih glavarjev, ako njim slednje tudi „Bratci“ in druge sluga mej vratni volilnih in drugih prostorov ponujajo in priporočajo. Še župani, ki imajo še največ „respekta“ pred

Lastnina in tisk „Národne tiskárne“